

OBSAH

Stránka

Předmluva VII

KNIHA ŠESTÁ

Čechy za krále Přemysla Otakara II. (R. 1253—1278.)

Článek 1.

Krále Přemysla Otakara II. moc rostoucí. 3
(R. 1253—1269)

Králova osobnost. Proměna ústavy české. Nejvyšší orgány zemské v Praze, desky zemské, popravce v krajích. Založení svobodného stavu městského. Němečtí přistěhovalci a právo německé v Čechách. Vyvazování zástav královských. Pokoj s Uhry. Křižácká výprava proti Prusům. Volby na království římské. Půtky o arcibiskupství salcurské. Nové války s Bavorsy a Uhry. Veliké vítězství na poli Moravském. Nabytí Štýrska. Královny Marketa i Kunhuta. Korunování v Praze. Slavnost na říčce Fiše. Vévoda Jindřich bavorský a Konradin Staufovec. Uvázání se v Korutany a Krajiňsko.

Článek 2.

Krále Přemysla Otakara II. výše a pád. 48
(R. 1270—1278)

Objem českého státu. Králova vláda zemská i dvorská, i úředníci její. Filip korutanský, aquilejský patriarcha, i král Štěpán uherský. Vítězné války s Uhry. Volení nového krále římského. Král Rudolf habsburský a požadavky jeho. Spor o německé země Otakarem nabyté. Papež Řehoř X. co prostředkovatel. Příčinlivost nepřátelské strany. Král Otakar v říšské klatbě. Počátek války v Rakousích. Zrady nad Otakarem spáchané. Uzavření míru před Vídní a ztráta všech zemí nově nabytých. Otakarova pokora i chování se v ní. Nové základy a ústupky. Počátek nové války. Porážka na Moravském poli. Zajetí a smrt králova.

Článek 3.

Povšechné úvahy o panování krále Otakara II. 118
Rozdílné posuzování Přemysla Otakara II. u potomstva. Jeho chování se k Němcům i k Čechům. Křivdy jemu čí-

něné od Hornecka Němce a Dalemila Čecha. Rovná jeho spravedlivost ke všem stavům; jeho psaní o tom; nařízení o mírách a vahách i o židech; poměry ku prelátům německým. Otakarovy ctnosti rytířské. Péče o hospodářství polní, o průmysl a obchod, umění a nauky. Konečné úvahy.

K N I H A S E D M Á

Čechy za let 1278 do 1310.

Článek 1.

První české bezkráloví. (R. 1278—1282) 153

Strastný národu stav. Král Rudolf v Moravě a v Čechách. Úmluvy čáslavské. Svatební slavnost v Jihlavě. Ota, markrabě braniborský, správce zemský; jeho hrabivost a pych. Královna utíká s Bezděze; králevic Václav v cizině. Týrání od Němcův a válka s nimi. Král Rudolf zprostředkoval příměří. Nová vláda zemská. Královna Kunhuta a Závíše z Rosenberka. Nové liché jednání markrabovo. Strašný hlad a mor v zemi.

Článek 2.

Čechy za krále Václava II. (R. 1283—1305) 179

Králův příjezd do Prahy a poměr ku králi Rudolfovi. Královna Kunhuta i Závíše z Rosenberka. Strany v Čechách. Závíše, správce zemský; zásluhy a pád jeho. Nabytí panství v Krakově a Sudoměři. Nevole s Albrechtem rakouským a spolky proti němu. Adolf našovský, král římský. Václav v Polště. Smíření s Albrechtem. Péče o dobré obecné. Korunování v Praze. Albrecht volen za krále římského. Václav korunován v Polště; nabývá koruny uherské pro syna svého Václava III. Papež Bonifacius VIII. staví se mu na odpor a popouzí krále Albrechta i Karla Roberta proti němu. Václav III. opouští Uhry. Válka s Albrechtem i Karlem Robertem. Václava II. nemoc a smrt. Jeho tělesná i duchovní povaha, chyby i ctnosti a zásluhy.

Článek 3.

Čechy za krále Václava III. (R. 1305 a 1306) 223

Králůva osobní povaha. Pokoj s králem Albrechtem. Postoupení koruny uherské. Rozpustilé chování se Václava III. Válečný pochod proti Vladislavovi Lokétku do Polska. Václav III. zavražděn v Olomouci oukladně. Vyhynutí rodu Přemyslova na trůně českém.

- Čechy v bezkráloví a za králův Rudolfa I. i Jindřicha. (R. 1306—1310)* 228
- Zmatečné volení nového krále. *Rudolf I.* rakouský a časná jeho smrt. *Jindřich* korutanský. Válka s králem Albrechtem. Pokoj ve Znojmě uzavřený. Neschopnost krále Jindřichova i anarchický stav země. Římský král *Jindřich VII.* lucemburský. Česká kněžna *Eliška*. Vyjednávání v Normberce a ve Frankfurtě nad Mohanem. Slavnosti v městě Špýře. *Jan* Lucemburský, požádaný král český. Válečná jeho výprava do Čech a zmocnění se Prahy. *Jindřich* korutanský opouští Čechy.

Článek 5.

- Obraz společenského života českého na počátku XIV. století.* 263
- Přechod z doby přemyslovské do lucemburské v Čechách. Rozdíly stavův. Rodina královská. Duchovenstvo. Stav panský; popis předních pokolení a rodin i osob v Čechách a v Moravě. Stav rytířský. Dědičné právo v Čechách. Stav městský, jeho moc a výsady. Dědinníci a třídy lidu obecného. Zanikání starověké župní ústavy. Rozdvojení národnosti a Němci v Čechách; počátky průmyslu. Mravní povaha lidu; těžení rolnické, duch válečný a rytířský; tichá domácnost a čistota. Nábožnost. Literární a umělecká činnost. Prameny vzdělanosti; převaha živlu českého.

K N I H A O S M Á

- Čechy za krále Jana Lucemburského. (R. 1310—1346.)

Článek 1.

- Čechy za panování krále Jana samého. (R. 1310—1333)* 293
- Stará rodina hrabat lucemburských a císař *Jindřich VII.* Pojištění práv a svobod českých od krále Jana i korunování jeho v Praze. Morava opět připojena k Čechám. Roztržky domácí. Smrt císaře *Jindřicha VII.* i dvojice nově volených králův římských. Odpory v Čechách a válka proti hraběti *trenčanskému*. Spor mezi královnami a pan *Jindřich* z *Lipé*. Domácí války a smíření na sněmu *domažlickém*. Církevní nepořádky a rozbroje. *Biskup* pražský pohnán do *Avinionu*. Nevole mezi králem a královnou. Nabytí opět země *budyšinské*. Nezdářilé turnaje v Praze. *Bitva* u *Mühldorfa*. *Půtky* *Lud-*

víka Bavorského s papežem Janem XXII. Spojení s Francií a smíření s Rakouskem. Težké berně. Počátky panování ve Slezsku. Nová válka s Rakousy a výprava do Litvy. Královna Eliška †. Příznění a spojení s Tyrolskem. Panování v Itálii a války proto se všemi sousedy. Vítězství královice Karla u S. Felice v Itálii. Spojení s papežem a ztráta Itálie.

Článek 2.

Čechy za krále Jana i syna jeho Karla.

(R. 1333—1346) 372

Markrabě Karel v Čechách. Vzmáhání se řádův feudálních. Markrabina Blanka. Rozbroj v duchovenstvu českém. Nový rozstrk mezi králem Janem a císařem Ludvíkem. Spor o nápad zemí korutanských a o hrabství tyrolské. Mír s Polskem i s Uherskem. Válka v Rakousích i v Bavorsku. Druhá výprava křižácká do Litvy. Nevole v rodině královské. Rozepře s biskupem vratislavským. Oslepnutí krále Jana. Marketa Maultasche i ztráta Tyrol. Papež Klemens VI. v Avinionu. Nezdárné jednání s císařem Ludvíkem. Povýšení pražské na arcibiskupství a Arnošt z Pardubic. Třetí výprava do Litvy; roztržka i válka s Poláky. Volení markrabě Karla na království římské. Bitva u Kreščáku a smrt krále Jana.

K N I H A D E V Á T Á

Čechy za krále a císaře Karla IV. (R. 1346—1378.)

Článek 1.

Král Karel před korunováním na císařství.

(R. 1346—1355) 425

Nesnáze Karlovy na počátku jeho panování. Půtky v Němcích před uznáním jeho za krále římského. Korunování na království české. Smrt císaře Ludvíka bavorského a pokusy jeho strany. Nepravý Waldemar braniborský; Günther ze Švarcburka; konečné uznání Karlovo v Němcích. Hojné opravy v Čechách; Majestas Carolina, universita v Praze, bratrstvo umělcův, Nové město pražské a Slovany, Karlštejn atd. Černé mření a mrškači. Jan Jindřich, markrabě moravský. Smíření s Bavory a den svátosti v Praze. Cola di Rienzo u Karla IV. Královny Anna (Mečka) i Anna svídnická. Nabytí hořejší Falce a nápadu ve Svídnici. První císařská jízda do Říma i korunování tam. Krvavé povstání v Pise a návrat do Němec.

Karel IV. po svém korunování na císařství.

(R. 1355—1378) 471

Karel IV. co zákonodárce v Čechách i v Němcích. Sněm český, staročeské vedení práva, Majestas Carolina vzata nazpět. Uvedení zlaté buly v Němcích. Válka bavorská. Neshody s Innocenciem VI. a pokusy o nápravu duchovenstva. Rakouský kníže Rudolf ve spolku proti císaři. Narození krále Václava IV. Mor a hlad. Nový spolek branný proti Karlovi IV. Císařovna Eliška. Korunování Václava IV. Pokoj a smlouvy dědičné s Rakousy. První arcibiskupové pražští. Karel u papeže Urbana V. v Avinionu. Druhá jízda císařova do Říma. Nápad Lužice Dolní. Opět veliký spolek branný proti Karlovi. Nabytí země braniborské. Václav IV. volen na království římské. Rozdělení české říše. Cesta do Paříže. Smrt Karla IV. Úvahy o něm a o panování jeho.

K N I H A D E S Á T Á

Čechy za dob krále Václava IV. předhusitských.

(R. 1378—1403.)

Článek 1.

Doba první a neshody s duchovenstvem.

(R. 1378—1393) 533

Veliký rozkol v církvi. Politické poměry na počátku Václavova panování. Veřejný stav v Němcích. Krále Václavova povaha i první snahy. Poměry ke Francii a Anglii. Stav Italie, Němec a Čech. Václav a jeho milcové; první půtka s duchovenstvem. Markrabě Sigmund v Uhřích; stává se králem. Úmluvy rodinné domu lucemburského. Počátek nepokojův v Čechách. Rozbroje v Němcích. Král Václav chce v Němcích poděkovati se. Žofie, jeho druhá manželka. Pražská bouře proti židům. Milostivé léto v Praze. Rozstrk mezi králem a pražským arcibiskupem. Ukrutné nakládání s několika osobami duchovními.

Článek 2.

Doba druhá i neshody s panstvem světským.

(R. 1393—1403) 580

Králova osobní povaha i panování milcův. Povstání české jednoty panské. První Václavovo zajetí a osvobození. Jan, vévoda zhořelský. Nové nesnáze a nepokoje. Král uherský Sigmund prostředkuje. Nové bouře. Vraždění milcův na Karlštejně. Brojení porejnských kurfirstův.

Visconti, vévodové milánští. Král franský a oba papežové. Pokusy o ujednocení církve. Václav na sjezdu remském. Nové nepokoje v Čechách. Prokop, markrabě moravský. Král Václav od kurfirstův ssazen; Ruprecht falckrabě povýšen. Válka s Ruprechtem i s jednotou panskou. Ruprecht v Itálii poražen. Král Sigmund, zemský správce v Čechách. Druhé Václavovo zajetí a války v Čechách. Václav zajatý ve Vídni. Sigmund a Bonifacius IX. v rozbroji. Václav utíká z Vídne.

Článek 3.

Obraz veřejného života v Čechách na počátku XV. století. 642

Důležitost dějin českých té doby. Poměr Čech k německé říši. Koruna česká i země česká. Obor královské vlády dvorské a zemské. Sněmy zemské a sjezdy dvorské i krajské. Nejvyšší ouředníci zemští a dvorští. Rozdělení země v archidiakonáty a kraje. Ouřadové soudní v Čechách. Způsob a řád vedení práva u zemského i dvorského soudu v Praze. Rozdíly pozemkův a majitelé jejich. Rozdíly stavovské. Přehled i popis kolegiálních církví a klášterův českých. Poměry národnosti. Průmysl a obchod.